

Sygnatura akt IV P 163/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

O., dnia 26 lipca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Ostródzie IV Wydział Pracy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Jan Bewicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Marlena Młynarkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 26 lipca 2016 r. w Ostródzie

na rozprawie

sprawy z powództwa K. M. PESEL (...)

przeciwko Zespół Szkół w L. NIP (...)

o uchylenie kary porządkowej

1. uchyla karę porządkową upomnienia nałożoną na powódkę K. M. w dniu 30 marca 2016 roku przez pozwanego Zespół Szkół w L.;

2. zasądzić od pozwanej Zespołu Szkół w L. na rzecz powódki K. M. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powódka K. M. złożyła pozew przeciwko Zespołowi Szkół w L. o uchylenie kary porządkowej upomnienia nałożonej na nią w dniu 30 marca 2016 roku oraz zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazała, że kara porządkowa została nałożona niezgodnie z art. 108 § 1 i 2 kp. Odnosząc się do przyczyny zastosowanej kary porządkowej, wskazała, że nie naruszyła Regulaminu korzystania ze stołówki szkolnej. Podniosła, że zarówno ona jak i T. K. są pracownikami pedagogicznymi pozwanej i oboje są uprawnieni do korzystania ze stołówki szkolnej. Argumentowała ponadto, że Regulamin korzystania ze stołówki szkolnej nie przewiduje zakazu odstępowania obiadu innej osobie uprawnionej do korzystania ze stołówki szkolnej.

Pozwany Zespół Szkół w L. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazał, że kara porządkowa upomnienia została nałożona na powódkę zgodnie z prawem. W ocenie pozwanego powódka wykupując dodatkowo obiad za pośrednictwem T. K. za zwrotem kosztów z jej strony, naruszyła zakaz wyraźnie wyartykułowany przez pracodawcę na posiedzeniu Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół w L. w dniu 31 sierpnia 2015 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka K. M. zatrudniona jest w Zespole Szkół w L. na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony, na stanowisku nauczyciela, za wynagrodzeniem (...) zł. Od 02 stycznia 2009 roku powódka pełni funkcję wicedyrektora pozwanej.

(okoliczności bezsporne, dowód: umowa o pracę z 01 września 2008 r., pismo z 23 grudnia 2008 r. – część B akt osobowych, bez oznaczenia numerowego, zaświadczenie k. 113)

W Zespole Szkół w L. obowiązuje Regulamin korzystania ze stołówki szkolnej, w tym opłat za posiłki (dalej: Regulamin). Zgodnie z § 2 pkt 1 Regulaminu osobami uprawnionymi do korzystania ze stołówki są wychowankowie internatu, uczniowie szkoły, pracownicy pedagogiczni i niepedagogiczni szkoły. Korzystanie z posiłków w stołówce jest odpłatne, z zastrzeżeniem uczniów zwolnionych z opłaty na podstawie decyzji dyrektora bądź objętych pomocą społeczną w zakresie dożywiania § 2 pkt 2). Opłaty za korzystanie z posiłków ustala i wprowadza się po zaakceptowaniu kalkulacji stawki żywieniowej przez Dyrektora Szkoły i organ prowadzący (§ 3 pkt 1).

(dowód: Regulamin korzystania ze stołówki szkolnej w tym opłat za posiłki k. 47-49)

W pozwanej szkole obowiązuje również Statut Zespołu Szkół w L. (dalej: Statut). Zgodnie z § 9 Statutu, w celu realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych w szkole funkcjonuje stołówka. Szkoła zapewnia uczniom możliwość spożywania posiłków:

- dla mieszkańców Internatu, wyżywienie w pełnym zakresie,
- dla pozostałych chętnych obiady lub gorące posiłki zgodnie z odrębnymi przepisami. Zasady funkcjonowania stołówki szkolnej określa regulamin stołówki.

(dowód: Statut Zespołu Szkół w L. k. 18-46)

Podstawowymi regulaminami obowiązującymi w pozwanej szkole są:

- Regulamin Internatu,
- Regulamin Warsztatów Szkolnych, praktycznej nauki zawodu i praktyki zawodowej,
- Regulamin biblioteki i czytelnicy,
- Regulamin Samorządu Uczniowskiego,
- Regulamin organizacji wycieczek i biwaków,
- Regulamin Rady Pedagogicznej,
- Regulamin Rady (...),
- Regulamin oceniania nauczycieli,
- Regulamin premiowania pracowników administracji i obsługi,
- Regulamin pracy,
- Regulamin działalności zakładowego funduszu świadczeń socjalnych,
- Z. rekrutacji,
- Regulamin przyznania stypendiów,
- Regulamin stołówki przy LO w L.,
- Regulamin komisji szkolnej Zespołu Szkół w L.,
- Regulamin przyznawania N. i Udzielania K. uczniom Zespołu Szkół w L.,

- Regulamin wynagradzania pracowników nie będących nauczycielami zatrudnionych w Zespole Szkół w L. i Warsztatach Szkolnych,

- Regulamin praktycznej nauki zawodu w zawodzie technik handlowiec i technik ekonomista w Zespole Szkół w L..

(dowód: Podstawowe regulaminy k. 46, Regulamin Pracy k. 94-112)

W dniu 09 grudnia 2014 roku sporządzono w Zespole Szkół w L. sprawozdanie ostateczne zadania audytowego pt. Ocena stopnia realizacji rekomendacji pn. „Dokonywać zapisów w raportach żywieniowych, umożliwiających weryfikację zużycia materiałów do sporządzenia posiłków odrębnie dla całych i połówkowych posiłków”.

(dowód: Sprawozdanie ostateczne z zadania audytowego k. 68-92)

W dniu 31 sierpnia 2015 roku w Zespole Szkół w L. odbyło się zebranie Rady Pedagogicznej, na którym dyrektor pozwanego A. E. wyraziła swoje zażenowanie sytuacją dotyczącą szkolnej stołówki. Dyrektorka dziwiła się, iż w związku z zaistniałą ciężką, sytuacją są nauczyciele, którzy wciąż próbują kupować obiady „na uczniów”. Dobitnie podkreśliła, że nie będzie tolerować tego rodzaju zachowań i poprosiła, aby zastanowić się nad swoim postępowaniem.

(dowód: Protokół z zebrania Rady Pedagogicznej w dniu 31 sierpnia 2015 r. k. 63- 67)

W okresie od 08 lutego 2016 roku do 25 marca 2016 roku T. K. – pracownik pedagogiczny pozwanej wykupywał dla powódki obiady w stołówce szkolnej. Obiadów tych nie pobierał, podpisywał tylko listę w stołówce. Z obiadów korzystała powódka.

(dowód: oświadczenie – k. 222 część B akt osobowych)

W dniu 30 marca 2016 roku pozwana wysłuchała powódkę przed nałożeniem kary porządkowej.

(dowód: notatka urzędowa – wysłuchanie pracownika przed ukaraniem karą porządkową – część B akt osobowych – bez oznaczenia numerowego)

W dniu 30 marca 2016 roku pozwany nałożył na powódkę karę porządkową upomnienia za nieprzestrzeganie przez pracownika ustalonej organizacji i porządku pracy polegającego na niezastosowaniu się do obowiązującego Regulaminu korzystania ze stołówki szkolnej w tym opłat za posiłki w Zespole Szkół w L. wprowadzonego Zarządzeniem Nr D.0120.9.2016 z 26 lutego 2016 r. Dyrektora Zespołu Szkół w L. oraz Zarządzenia Nr (...) Dyrektora Zespołu Szkół w L. z dnia 10 grudnia 2014 roku w sprawie zasad korzystania ze stołówki szkolnej w Zespole Szkół w L., w tym wysokości opłat za posiłki.

W uzasadnieniu kary porządkowej wskazano, że w dniu 25 marca 2016 r. pozwany powziął wiadomość, że T. K. za namową i za pieniądze zwracane przez K. M. wykupywał od dnia 8 lutego 2016 r., na swoje imię i nazwisko obiady ze stołówki szkolnej. Obiadów tych nie spożywał osobiście, a jedynie wpisywał się do zeszytu kontrolnego prowadzonego na stołówce szkolnej, gdzie codziennie rano umieszczał swoje imię i nazwisko oraz numer abonamentu. Dodatkowy obiad, codziennie w porze popołudniowej, wraz z obiadem wykupionym przez siebie, powódka odbierała w tzw. trojakach. W przypadku nieobecności powódki robił to jej ojciec. Powyższe działanie jest sprzeczne z § 2 Regulaminu korzystania ze stołówki szkolnej, w tym opłat za posiłki w Zespole Szkół w L.. W ocenie pozwanej, działanie powódki doprowadziło do firmanctwa ze strony T. K. na rzecz K. M..

(dowód: kara porządkowa upomnienia – część b akt osobowych – bez oznaczenia numerowego)

W dniu 06 kwietnia 2016 roku powódka złożyła sprzeciw od nałożonej kary porządkowej.

(dowód: sprzeciw pracownika od wymierzonej kary porządkowej – część B akt osobowych – bez oznaczenia numerowego)

Pismem z dnia 08 kwietnia 2016 roku pozwany zwrócił się do (...) Organizacji (...) w I. o zajęcie stanowiska w sprawie nałożonej na powódkę kary upomnienia.

(dowód: wniosek o zajęcie stanowiska – część B akt osobowych – bez oznaczenia numerowego)

Pismem z dnia 13 kwietnia 2016 roku (...) wyraziła sprzeciw wobec zasadności nałożonej na powódkę kary upomnienia.

(dowód: pismo – część B akt osobowych – bez oznaczenia numerowego)

Pismem z dnia 19 kwietnia 2016 roku pozwany odrzucił sprzeciw powódki od kary upomnienia.

(dowód: odrzucenie sprzeciwu pracownika od kary upomnienia – część B akt osobowych – bez oznaczenia numerowego)

Przedstawiony wyżej stan faktyczny znajduje potwierdzenie w zgromadzonych w sprawie dokumentach, w tym aktach osobowych powódki, którym sąd dał wiarę w całości. Zgromadzone w sprawie dokumenty nie wzbudziły wątpliwości Sądu w zakresie swej wiarygodności, w pełni korespondują ze sobą i składają się na ustalony w sprawie stan faktyczny. Nie były one kwestionowane przez strony postępowania, a nadto nie zachodziły również żadne wątpliwości, co do ich formy bądź treści. Sąd oddalił wniosek strony pozwanej o przesłuchanie w charakterze świadka E. K. ze względu na brak elementu konstrukcyjnego tego wniosku, a mianowicie tezy dowodowej. Zgodnie bowiem z art. 258 kpc strona powołująca się na dowód ze świadków obowiązana jest dokładnie oznaczyć fakty, które mają być zeznaniami poszczególnych świadków stwierdzone, i wskazać świadków, tak by wezwanie ich do sądu było możliwe. W przedmiotowej sprawie pozwany reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie wskazał dokładnie faktów, które mają być stwierdzone zeznaniami E. K., na skutek czego wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań tego świadka podlegał oddaleniu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 108 § 1 k.p. za nieprzestrzeganie przez pracownika ustalonej organizacji i porządku w procesie pracy, przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów przeciwpożarowych, a także przyjętego sposobu potwierdzania przybycia i obecności w pracy oraz usprawiedliwienia nieobecności w pracy, pracodawca może stosować:

1/ karę upomnienia,

2/ karę nagany.

Kary porządkowe nie są stopniowalne, co oznacza, że nie jest warunkiem zastosowania na przykład nagany, uprzednie ukaranie upomnieniem. Pracodawca ma w tej mierze swobodę, którą ograniczają najcięższe przekroczenia porządkowe, uzasadniające wyłączność kary pieniężnej.

Kary upomnienia i nagany są karami porządkowymi. Kara pieniężna jest sankcją wyjątkową.

Pracodawca, stosując kary porządkowe, korzysta ze szczególnych uprawnień przyznawanych mu ze względu na zachowanie porządku i organizacji pracy. O rodzaju kary, która ma być zastosowana, decyduje pracodawca, biorąc pod uwagę rodzaj przewinienia. Pracownik, który nie był nigdy uprzednio karany, może zostać ukarany naganą lub karą pieniężną, jeżeli taką karę pracodawca uważa za słuszną w stosunku do nagannego zachowania pracownika.

Kara porządkowa spełnia przede wszystkim funkcję represyjną. Poza tym ma ona również funkcję prewencyjną – groźba jej nałożenia zniechęca pracownika do naruszania obowiązków.

Dodatkowo wskazać trzeba, że podobnie jak przy wypowiedzeniu, czy rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia, sąd bada zasadność nałożenia kary porządkowej w kontekście przyczyny sformułowanej przez zakład pracy w piśmie o nałożeniu kary. Pracodawca nie może w toku procesu powoływać się na dodatkowe okoliczności nie wskazane w zawiadomieniu o ukaraniu karą (wyrok SN z dnia 15 października 1999 r., I PKN 319/99, OSNAPiUS 2001, nr 5, poz. 152, wyrok SN z dnia 10 listopada 1998 r., I PKN 434/98, OSNAPiUS 1999, nr 21, poz. 688 na gruncie badania zasadności przyczyn wypowiedzenia umowy). Nieprzypadkowo przecież ustawodawca nałożył na pracodawcę obowiązek wskazania rodzaju naruszenia obowiązków pracowniczych i datę tego naruszenia (art. 110 k.p.). Konstrukcja taka ma na celu ochronę pracownika przed arbitralnym zachowaniem się pracodawcy oraz umożliwienie pracownikowi ocenę słuszności nałożenia kary porządkowej i w tym kontekście rozważenie celowości kwestionowania jej w postępowaniu sądowym.

Zgodnie z art. 109 k.p., kara nie może być zastosowana po upływie 2 tygodni od powzięcia wiadomości o naruszeniu obowiązku pracowniczego i po upływie 3 miesięcy od dopuszczenia się tego naruszenia. Kara może być zastosowana tylko po uprzednim wysłuchaniu pracownika. Jeżeli z powodu nieobecności w zakładzie pracy pracownik nie może być wysłuchany, bieg dwutygodniowego terminu przewidzianego w § 1 nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu do dnia stawienia się pracownika w pracy.

Treść art. 109 § 2 interpretowana łącznie z art. 110 k.p. stanowiącym o obowiązku pracodawcy zawiadomienia pracownika o zastosowanej karze, prowadzi do wniosku, że przepisy te ustanawiają trzy etapy postępowania, których zachowania w odpowiedniej kolejności decyduje o prawidłowości postępowania w sprawie ukarania pracownika. Pierwszym etapem jest wysłuchanie pracownika, drugim - podjęcie decyzji o zastosowaniu kary i trzecim - zawiadomienie pracownika na piśmie o zastosowanej karze wraz ze wskazaniem rodzaju naruszenia obowiązku pracowniczego i daty jego popełnienia oraz pouczeniem o możliwości zgłoszenia sprzeciwu. Przepisy prawa pracy nie przewidują dla wysłuchania szczególnej formy, wymagane jest jedynie, aby było uprzednie w stosunku do zastosowania kary.

Zgodnie z art. 112 § 1 i 2 k.p., pracownik ukarany karą porządkową może w ciągu 7 dni od dnia zawiadomienia o ukaraniu wnieść sprzeciw, który jest rozpatrywany przez pracodawcę po rozpatrzeniu stanowiska reprezentującej pracownika zakładowej organizacji związkowej. Nieodrzućenie sprzeciwu w ciągu 14 dni od dnia jego wniesienia jest równoznaczne z uwzględnieniem sprzeciwu. Natomiast w razie odrzucenia sprzeciwu przez pracodawcę, ukarany pracownik może w ciągu 14 dni od dnia zawiadomienia o tym fakcie wystąpić do sądu pracy o uchylenie zastosowanej kary porządkowej.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż pozwany zachował procedurę udzielenia kary upomnienia powódce (art. 108-112 k.p.).

Pozwany dokonał wysłuchania powódki w dniu 30 marca 2016 r., a następnie udzielił jej kary upomnienia za nieprzestrzeżenie przez pracownika ustalonej organizacji i porządku pracy polegającego na niezastosowaniu się do obowiązującego Regulaminu korzystania ze stołówki szkolnej w tym opłat za posiłki w Zespole Szkół w L. wprowadzonego Zarządzeniem Nr D.0120.9.2016 z 26 lutego 2016 r. Dyrektora Zespołu Szkół w L. oraz Zarządzenia Nr (...) Dyrektora Zespołu Szkół w L. z dnia 10 grudnia 2014 roku w sprawie zasad korzystania ze stołówki szkolnej w Zespole Szkół w L., w tym wysokości opłat za posiłki. Na skutek wniesienia przez powódkę sprzeciwu od nałożonej kary porządkowej, stanowisko w sprawie zajęła (...) Organizacja (...) w L.. Następnie pozwany odrzucił sprzeciw powódki.

W świetle powyższego, nie ulega wątpliwości, że pozwany zachował wszelkie warunki formalne procedury udzielenia kary porządkowej. Niemniej jednak, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdził zarzutu postawionego powódce w uzasadnieniu zastosowanej kary upomnienia.

Zgodnie z art. 108 § 1 k.p. karę upomnienia pracodawca może stosować za nieprzestrzeżenie przez pracownika ustalonej organizacji i porządku w procesie pracy, przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisów

przeciwpożarowych, a także przyjętego sposobu potwierdzania przybycia i obecności w pracy oraz usprawiedliwiania nieobecności w pracy.

(...) odpowiedzialność porządkowa obejmuje czyny naruszające porządek pracy, przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisy przeciwpożarowe. Jest to zamknięty katalog okoliczności uzasadniających odpowiedzialność porządkową, a zatem wskazanych tam przyczyn nałożenia kary nie można interpretować rozszerzająco. Karę nałożyć można tylko za nieprzestrzeganie przez pracownika ustalonej organizacji i porządku w procesie pracy (np. wykonywanie w godzinach pracy czynności niezwiązanych z zadaniami wynikającymi ze stosunku pracy, zakłócanie spokoju w miejscu pracy, niewłaściwe zachowanie w stosunku do przełożonych itp.). Tym samym uchybienia obowiązkom pracowniczym innym niż te wynikające z wymienionych przekroczeń porządkowych nie uprawniają do stosowania sankcji porządkowych.

W niniejszej sprawie pozwany w zawiadomieniu z dnia 30 marca 2016 roku wskazał, że udzielił powódce karę porządkową upomnienia za nieprzestrzeganie ustalonej organizacji i porządku pracy polegającego na niezastosowaniu się o obowiązującego Regulaminu korzystania ze stołówki szkolnej, w tym opłat za posiłki w Zespole Szkół w L..

Tak określona przyczyna nałożenia kary porządkowej wprawdzie mieści się w katalogu wymienionym w art.108 k.p., bowiem ewentualne nieprzestrzeganie Regulaminu korzystania ze stołówki szkolnej niewątpliwie stanowi naruszenie organizacji i porządku w procesie pracy, jednakże w realiach przedmiotowej sprawy, nie można mówić o naruszeniu przez powódkę Regulaminu korzystania ze stołówki. Ze wspomnianego Regulaminu wynika bowiem, że osobami uprawnionymi do korzystania ze stołówki są wychowankowie internatu, uczniowie szkoły, pracownicy pedagogiczni i niepedagogiczni. Regulamin w żadnym ze swych postanowień nie zawiera wyraźnego sformułowania, że pracownik wykupując posiłek musi go skosztować osobiście. Nie zawiera również zakazu „odkupywania” posiłków od innych osób uprawnionych do korzystania ze stołówki. Nie sposób również takiego nakazu wyprowadzić z zebrania R. Pedagogicznej z dnia 31 sierpnia 2015 roku, na które powołuje się strona pozwana, ponieważ z protokołu zebrania rady wynika, że dyrektor pozwanej wyraziła jedynie zażalenie sytuacją, że w związku z zaistniałą ciężką sytuacją są nauczyciele, którzy wciąż próbują kupować obiady „na uczniów”. Z protokołu nie wynika natomiast, aby dyrektor pozwanej w sposób wyraźny sformułowała zakaz konsumowania czy też odkupywania obiadów od innych pracowników.

W świetle powyższego, skoro Regulamin stołówki szkolnej nie zawiera wyraźnego zakazu konsumowania obiadów wykupywanych przez inne osoby uprawnione, to pracownik postępując w ten sposób nie narusza organizacji i porządku w pracy. Zachowanie powódki, która przekazywała pieniądze pracownikowi pedagogicznemu, by ten pobierał obiady na swoje nazwisko, a następnie przekazywał je powódce, może być oceniane co najwyżej w sposób nieetyczny.

Mając powyższe na względzie, karę upomnienia z dnia 30 marca 2016 roku uchylono.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, stosownie art. 98 § 1 i § 3 kpc i art. 99 kpc w zw. z § 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie. Biorąc pod uwagę, iż żądanie powódki zostało uwzględnione w całości, Sąd zasądził pozwanego na jej rzecz kwotę 120 zł (wynagrodzenie pełnomocnika).